

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hóra. I kor. Egy hóra. I kor. 50 Hll.
 Negyedévre . . . 3 „ Negyedévre 4 „ 50 „

Felelős szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 48. szám.

A vasutasok fizetésemelése.

Nesze semmi: fogd meg jól.

„Addtál Uram Istenem esőt, de nincs köszönet benne.“ Ezzel a szomorú sóhajjal vették tudomásul a vasutasok a fizetés rendezési javaslatot. Hosszu küzdelem után, melyben a vasuti tisztviselők ezrei harcoltak a mindennapi kenyérért: megkapták a fizetésjavítást, melyet jobb lett volna nem elérni. Több ízben fejtettük ki már, hogy éppen a vasutasoknak van legtöbb jogos igényük anyagi helyzetük javítását követelni. Az idő viszontagságai közepette, testi épségük folytonos veszélyeztetésével, felelősség terhe mellett teljesítik nehéz szolgálataikat. S ha e mellett anyagi gondok is tornyosulnak, nincs reá mód, hogy sokáig kibírják a borzasztó megerőltetést.

A kormány látja, és tudja mindent s ime mégis fukarságig menő szűkeklőséggel egyik oldalon emeli ugyan a gagét, ámde más módokkal leszállítja az elért többletet. A vasutasok látják, hogy ki vannak játszva s nem is hagyják abban a dolgot. Komoly mozgalom van készülöben. Az országban több értekezlet is volt, melynek mindegyikén az elkeseredés fenyegető hangjai hallatszottak, és ma szerdán

országos gyűlést is tartanak Budapesten. Ugy látszik már most kitörésre kerül az elfojtott elégedetlenség. A kormány lesz felelős akkor, ha — mitől Isten óvjon — a vasutasok megszüntetik a munkát. Itt nem lehet az „erős kéz“ politikájával czélt érni, a kinek kenyér kell: a végletekig küzd érte. Hiába, rossz politika az, ha megvárjuk az ellentétek kiélesedését, mely bomlasztja a szervezetet, rontja a munkakedvet s csökkenti a felelősségérzet sulyát, s mivel a vasutasok igényei nem nyertek kellő méltánylást, az egész vonalon sérelmes a javaslat.

Mindjárt az előléptetési idő kérdése van igazságtalanul elintézve. Öt évi várakozási idő, mely formálisan elzárja a tisztviselő előtt az utat, hogy magasabb fizetési osztályba kerülhessen. Ott van a soronküüli előléptetés, mely bőséges teret fog nyitni az illetéktelen protekció beavatkozásának. Szóval az előléptetési kilátások rosszabbodtak, sulyosbodtak. Már itt is ellensúlyozva van a csekélyke készpénzfizetés javítás értéke.

De lényegesebb dolog az, hogy a lakbér osztályzatokat leszállították, pedig a lakásviszonyok igen mostohák. Napról-napra drágulnak a lakások. Ha már most a fejlődő drágasággal szem-

ben az eddiginél is kevesebb lakbért kapnak a tisztviselők, a fizetésjavítás teljesen illuzórius dologgá válik. Annál inkább érzékenyen sujtja ez a vasutasokat, mert a lakás drágaságán kívül még a piac és egyéb megélhetési szükségletek áremelkedésével is küzdeniök kell. Ugy látszik: a kormány nem vette e körülményeket kellő figyelembe.

Se vége, se hossza azoknak a sérelmes intézkedéseknek, melyekkel a törvényjavaslat a vasutasoknak kellemetlenkedik. Ámde a Tisza kormány alapja már ugyis ingadozik. A közvélemény bizalmát rég eljátszta már, ha most saját tisztviselői is ellenök kényserülnek fordulni, akkor az erős kéz hamar lehanyatlik s a bukás csendességében fogja kipihenni a harcok fáradalmait.

A magyar parlament eddig barátja volt a tisztviselői kar törekvéseinek, nincs kétségünk az iránt, hogy ezek feljajdulása most is viszhangra fog találni. Pártkülönbség nélkül kell állást foglalni az ellen, hogy a legjobban igénybe vett tisztviselőkkel éppen a legmostohábban bánjanak el. A civilizistát emelik, a szegény vasutasoknál pedig spórolnak — vajjon melyikük szorul jobban arra, hogy meg-

Régi vármegyei élet.

Irta: Morvay Károly.

Egy nagyon jó szokás divott nemes Szatmár vármegyében a nemes urak közt; a 60 holdas gentry együtt mulatott (ha műveltsége és jelleménél fogva kiérdemelte) a 600—1000. avagy 6000 holdas birtokosok fiaival; sőt tetszett nekik, ha a benszülöttek nyelvét beszélték, mint a jó domahidai Domahidy Pál, a ki így szólította meg a rendeket:

— Tekeentetes vármegye! . . .

Eppen, mint a bihariaknál, a kik meg „i“-vel beszélnek,

Az alkotmányos élet örömei, mámorea közt nagy népszerűségnek örvendett báró Vécsey József is, akit ezen barátkozások folytán választottak meg II-dik alispánnak. Ezt a népszerű mánást körülrajongta az akkori ifjuság, mert még apróbb mulatozásaikban is részt vett,

Gyűlésekkor mindig nagy muri folyt a Csillagban. Sok legény ember elázott, köztök mulatott a fiatal, még ekkor nőtlen

Károlyi Viktor gróf is. Bájós, szép, kedves fiatal ember, az édes apja képmása . . . Sokat szedett be a jóból és ehez nem szokván, kiment hűtözni és könnyíteni magán.

Egy másik ilyenmü betegségben leledző nemes atyafi rászólt:

— Ki vagy?

— En vagyok Jékey Kálmán! — mondta válaszul a gróf borizü hangon. Sőtét volt, de hangjáról ráösmertek, hogy biz' más helyett szólott az ifju. Hire futott ennek hamarosan, mert tudni kell, hogy a vármegyében hirhedt mulató ur volt Jékey Kálmán, a kit maga helyett említett a fiatal gróf. Megtörtént, hogy ez a nekem is jóbarátom, nevezetesen Kálmán egy álló hétig sem kászolódott ki a hajzihéből.

Az öreg grófnak is hamarosan befújták az esetet, az ifju Viktor gróf esetét.

Hivatalos ügyről referált egy alkalommal báró Vécsey Józsi (még akkor így hívtuk!) a főispánnak, gróf Károlyi Györgynek és midőn ezt végezték, barátságos társalgás közben ezt mondotta Károlyi György:

— Józsi öcsém, adok egy tanácsot, hagyjál fel evvel a nemes urakkali mulatással, mert nem ösmernek ezek határt! Vagy legalább válogasd meg őket . . . Tudom, hogy mi történt a Csillagban is . . .

A fiatal mánás az öreg gróf érdeklődését megköszönte, sőt meg is fogadta az adott tanácsot; mert ő neki is türehtelen lett már az (éppen mint Domahidi Elemérnek lesz Debreczenben), hogy azok, kiknek hizelgett a fiatal báró barátsága — tüntetni is szerettek ezzel; mert jó széles a nagy-károlyi utcza, de ha felösmerték — jaj lett neki! Örökösen átköszöntgettek hozzá; de csakis hogy a járókelők észre vegyék . . . Nem is birta ki soká ezt az utczai szeretetet, hamarosan leköszönt és később Szabolcsvármegye főispánja lett.

Csak nekünk (még ha toilletet tartott is) volt otthon mindég, Jékey Móricznak s meg nekem. Ebből következtetem azt, hogy némi benső rokonérzelemmel volt irántunk, mert nem volt természetünk a *törlészkedés!*

A női szépség ápolására és fentartására legjobb a „Fáy Flóra“ féle arczérem, mely egyedüli biztos és ártalmatlan hatású arczérem, **szeplő, májfoltok, vörös pattanások és mindennemű bőrtisztátalanság ellen.** —

Egy tégely 1 korona, hozzá való szappan szintén 1 korona.

Egyedül kapható: **Dr. ROTSCHNEK V. EMIL** utóda

Grósz Nagy Ferencz
 gyógyszerésznél
DEBRECZEN, Kossuth-utcza.

élhetési viszonyai megkönnyebbitésenek?! Hiába a fényes udvartartás, pompa és kényelem: az ország jólétét a lakosság gazdagsága, életmódja mutatja. Az az ország, a hol a tisztviselő nyomorog: koldus marad akkor is, ha 20 millió koronát ad uralkodójának udvartartásra.

Az ország érdeke az, hogy a vasutnál bérharcz ki ne törjön, mert hiszen kiszámíthatatlan veszélyvel és kárral járna egész gazdasági életünkre. Bizunk a közvélemény józanságában és a képviselőház pártatlan igazságszeretében, hogy a válság sötét felhőit elhárítják. Végzetes volna most újabb osztályharczba vinni az országot.

Országgyűlés.

Eredeti tudósításunk.

Nessi Pál képviselő a budapesti huszár drágaságát tette szóvá — napirend előtt. A midőn Nessi a budapesti piacz szomorú helyzetét ecsetelte, bizony-bizony kikell mondanunk, hogy a jóvidék helyzete sincsen különben; mert részben a hatósági balos intézkedések avagy meg sem tett intézkedések következtében a debreczeni élelmi piacz ha talán nem is haladja túl, de mindenesetre vetekedik a hirhedt budapestivel; mert nálunk is türhetetlenül drágák az állapotok, maholnap *bőjti kosztra* szorul a vékonypénzü közönség.

Azután a közigazgatási, a vármegyei tisztviselők fizetését szabályozó határozati javaslat tárgyalása következett, melyeknek során *Tisza Pista* kormányfő kijelentette, hogy *nem barátja* a közigazgatási tisztviselők — függetlenítésének . . .

A mi ülést *Jakabffy Imre* alelnök vezette.

Baross Jusztin a gazdasági bizottság előadója benyújtja a bizottság jelentését a képviselőház tisztviselőinek fizetésrendezéséről.

Napirend előtt.

Nessi Pál napirend előtt a budapesti huszár drágaságát teszi szóvá.

Tisza István gróf kormányelnök hangsúlyozza, hogy a főváros élelmezése rendkívül fontos dolog, de a város autonom jogkörébe tartozik. De befolyást gyakorolhat reá kormány és társadalom és amennyire ez a kormányzattól függ, az megfogja tenni kötelességet. (Helyeslés a jobboldalon)

Nessi Pál félreértett szavait magyarázta meg.

A vármegyei tisztviselők fizetéséről.

A napirendre tért át a ház, a vármegyei tisztviselők fizetésének szabályozásáról szóló javaslat tárgyalására.

Szalay László zárószóval élt és ismételt kéri a szolgálati pragmatikát, a fejeelmi eljárás reformját, a nyugdíjalap megerősítését és a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városi tisztviselők fizetésrendezése tárgyában még ez év végéig törvényjavaslatot terjesszen be a kormány.

Tisza István gróf hivatkozik tegnapi kijelentésére, a melyek alapján a határozati javaslatot nem fogadhatja el. Nem fogadhatja el, mert záros határidőt nem tűzhet ki a városi tisztviselők fizetésrendezésére és *el-lene van annak is, hogy a közigazgatási tisztviselők oly nagy függet-*

lenségre tegyenek szert, mint a birak.

Buzáth Ferencz is elfogadásra ajánlja határozati javaslatát, mely a letminimum adómentességet sürgeti.

Elnök: Több határozati javaslat nem lévén, fel akarja tenni a kérdéseket a javaslatnak a ta'ánosságban való elfogadására.

Kubik Béla: A ház nem határozatképes! *Elnök* elrendeli a megszámlálást. konstataálja, hogy a ház nem határozatképes (95 en voltak jelen) és az ülést ennél fogva negyedóra felüggeszti.

A javaslatot elfogadták.

Szünet után *elnök* megnyitotta az ülést. *Kubik Béla* kéri a ház határozatképes-ségének megállapítását.

Elnök elrendeli a megszámlálást és konstataálja, hogy a ház határozatképes.

Ezután a szavazást ejtették meg. A javaslatot a ház többsége általánosságban elfogadta. *Ellene csupán a noppárt szavazott.*

A részletes tárgyalásra tértek át.

A részletek tárgyalása.

Szalay László ismét kifogásolta, hogy a javaslat vármegyei alkalmazottakról szól; e helyett külön kellene említeni a tisztviselőket és szolgákat.

Tisza István gróf megtartja a javaslat eredeti címét, melyet a többség el is fogad.

Vita a főorvosok beosztása felől.

Batthyány Tivadar gróf kifogásolja, hogy a megyei főorvos a VIII. osztályba van besorozva a VII-dik osztály helyett. Indítványt is ad be ily értelemben. Ha nem fogadják el, akkor csinálják meg a dolgot úgy, hogy tizenöt évi szolgálat után átlép a VII-ik osztályba.

Szederkényi Nándor pártolja *Batthyány* indítványát, ezenfelül indítványozza, hogy a főszolgabírók mindjárt a VII-ik osztályba soroltassanak. A megyei főorvosok nem érnek rá a magánpraxisra. Felkiáltások jobbról: Dehogy nincs!

Szederkényi: Én fogadást ajánlok, hogy nincs ideje. (Derűtség.)

Felkiáltások jobbról: Ne fogadj! Elveszted a fogadást!

Szederkényi Nándor: Nem veszem bizony el. És mert magánpraxisuk nincs, fizetésüket magasabb osztályba kell sorozni.

Szalay László és *Csernoch János* pártolják *Szederkényi* indítványát.

Tisza István gróf az indítványok elejtését javasolja. Szakítani kell azzal a felfogással, hogy a fizetési osztály egyszersmind rangfokozatot is jelent. Ez téves. Az ügyészek és orvosok dolgában az volt az irányadó, a mikor őket a fizetési fokozatba beosztotta, hogy állasukból kifolyólag mellékjüvedelmük is van. Az a körülmény, hogy valakit megyei orvosra tesznek meg, fokozza az iránta való bizalmat és ez természet-szerűleg növeli is a megyei orvosok praxisát, a mi szép mellékjüvedelemmel jár.

Az első szakaszt változatlanul fogadta el a többség.

Pontról pontra.

A második, harmadik és negyedik szakasz vita nélkül elfogadták.

Az ötödik szakasznál *Nessi Pál*, *Szalay László*, *Szederkényi Nándor*, *Sághy Gyula*, *Batthyány Tivadar* gróf is módosítást nyújtottak be.

Ezek szerint a főszolgabírók 15 év után a VII-ik fizetési osztályba soroltassanak.

Tisza István gróf kéri az eredeti szakaszt elfogadását. A többség az eredeti szakaszt fogadta el.

A hatodik, hetedik, nyolcadik és kilencedik szakaszt elfogadták minden vita nélkül.

A határozati javaslatot részletében is elfogadták.

Vasutasok mozgalmá.

Ujabb tanácskozás a miniszteriumban.

Budapesti tudósítás.

Nagy az izgatottság és meglepetés a kereskedelmi miniszteriumban amiatt, hogy a vasutasok a kezeik között levő fizetésrendezési tervvel, nemcsak hogy nem tettek le a körükben uralkodó és szervezett mozgalomról, de azt egyes helyeken, — mint például Szegeden is, — fokozott erővel folytatják.

A miniszteriumban zokon esik ez a mozgolódás mert ott meg vannak róla győződve, hogy a kereskedelmi kormány máris elment a legmeszszebb menő határokig az engedékenységekben.

Azonban lehet, hogy még módosítani fogják a tervezetet, tekintve a forrongó elégtelenséget. Ez a módosítás azonban valami nagyon lényeges nem lehet.

Érdekes felemlíteni azt is, hogy maga a kereskedelmi miniszter is komolyan tart a május 8-án bekövetkező sztrájtól, amelynek ellensúlyozására átiratilag megkereste a műegyetemet annak kimutatására, hogy **volnának e ott szigorló mérnökök, akik sztrájk esetén mozdonyok vezetésére volnának hajlandóak.**

Ugy értesülünk, hogy a műegyetemről ezen miniszteri megkerdezésre adott válasz nem volt kedvező, a miniszter tervei számára, mert onnan ha kaphatna is a Máv. mozdonyvezetésre jogosított szigorló mérnököket, ezeknek a száma oly csekély és a velük való működés oly bizonytalan, hogy velük a miniszter semmire sem mehetne, ha a sztrájk tényleg kitörne.

Most már természetesen fokozott érdeklődéssel nézi az ország a vasutasok mozgalmát.

Vármegyénk és közelvidéke.

Létráról lebukott gyermek. Teg-láson *Csonka Márton* nevű öt éves gyermek házuk padfeljárójához támasztott létrán mászkált. A kis fiu a felső letrafogakról lezuhant a földre s jobb felső lábszar esontja ketté tört. Edes apja gyógykezelés végett behozta a debreczeni kórházba.

Gyűjtés a Bocskay-szoborra. Közöltük, hogy Hajduhadház képviselő-testülete a nagy Bocskay emlék szobrára próbagyűjtést rendelt el olyan célzattal, hogy a mennyiben a gyűjtés eredménye ezt lehetővé teszi, helyben állít a hajduk honszerző atyjának szobrot. A városi képviselők által házról házra eszközölt gyűjtés azonban nem hozta meg a remélt eredményt, mert csak 1700 korona az aláírások összege. Miután ezzel az összeggel egy megfelelő szobor előállításába bele menni nem lehet, a községi képviselő-testület e hó 17-én tartott gyűlésében elhatározta, hogy a külön szobor eszméjétől eláll s a községi pénztárból 3000 koronát megszavazott a Hajduböszörményben felállítandó szoborra.

Hajdúvármegye képviselőválasztói. A vármegye központi választmánya f. hó 23-án d. e. 9 órakor ülést tart, hogy az országgyűlési képviselő választók ideiglenes névjegyzékét egybeállítsák.

Csonttörés lóharapástól. Hajdúnánásról súlyos sérüléssel hozták be a kórházba Csermák Márton, az ottani csendőrség lovását. Egy rossz indulatú ló balkarjába úgy annyira beleharapott a lovasnak, hogy ez csonttörést is szenvedett.

Két sógor verekedése. Tokaji Sándor és Kis János hajdusámsonlakosok régóta haragban voltak egymással. Tegnap a csicsogói embervásárban összetaláltak és szépen kibékültek. De azután megint összeveszték s úgy elagyabuláltak egymást, hogy Tokaji Sándort súlyosabb természetű sebekkel, Kis Jánost pedig könnyebb sérüléssel szállították a kórházba.

A báróék botránya.

Székésben a hitese felelős elöl.

Az utóbbi hetekben majd mindennap szó esett az agg hetvenéves Nugent báróról, aki hónapok előtt eltűnt budapesti, Andrásy-ut 77. számú lakásáról.

Ez a sokat emlegetett Nugent báró jelenleg hetven éves. Ötven év előtt jött Magyarországra, katonatiszt lett, elfelejtette hogy angol származású, igaz, derék magyar tagja lett a hadseregnek. Harmincz éves korában nősült először, egy Hockinger Mari nevű egyszerű polgárleányt vett el feleségül, akitől három gyermeke született Laval, Walter és egy leány: Marie. A gyermekek Magyarországon, magyar nyelvben és magyar szellemben nevelkedtek; a fiúk katonaiskolában, a lány zárdában. 1887-ben Hockinger Mari, a feleség meghalt.

A gyerekek akkor már kezdtek fejlődni. Laval hadnagy lett Egerben, Walter pedig Varasdon.

1889-ben a báró ismét nősült. Egy előkelő angol főrangú hölgyet vett el feleségül. A két — már nem egészen fiatal — szerelmes 1889 év decemberében esküdött örök hűséget egymásnak. Az esküvő fényes, elegáns volt, csak egy dolog zavarta meg. Nem jelentek meg a templomban a báró gyermekei.

Ez a dolog lényegesen kellemetlenné tette a helyzetet és sok veszekedésre adott okot. A bárónéknak 1892-ben Londonba kellett mennie az udvarhoz. Nagy ünnepélyek voltak az Nugent bárónéknak nagy szerep jutott ezekben az ünnepélyekben. Öt hónapig volt ott és mire visszajött, feldulva találta az egész családi boldogságát. A báró kiköltözött a régi lakásából és közös háztartásra lépett egy Klausz Mari nevű karintiai pórnökkel, aki Nugent bárónő szerint egy iszákos vén nő. Foglalkozására nézve pedig cseléd. Ez az asszony behálózta a gyöngye akaratú bárót, a ki minden pénzét, összeköttetéseit rápazarolta erre a nőre és a feleségével abszolút nem törődött.

Nugentné eleinte szép szóval akarta visszahódítani a férjét, de mikor ez a kísérlet sikertelen maradt, pörre vitte a dolgot. Öt ezer forint évi tartásdíjat követelt Nugenttől és 1898-ban meg is nyerte a pört. Haszna azonban nem sok lett belőle, mert a báró néhány hét múlva a szakácsné kíséretében eltűnt Budapestről, elbujdosott. A vasúti jegyére azt íratta: *Nugent báró és neje* és a külföldi összes szállókban, vasutakon is így szerepelt.

Az igazi előkelő családból származó Nugent báróné pedig ezalatt nyomorgott. Papiroson volt ugyan évi ötezer forint jövedelme, a valóságban azonban semmi. Időközben összeveszett a báró gyermekeivel is.

Ez a pörösködés a fiuk és a mostoha között öt évet tartott. A dolognak az lett a vége, hogy a bárónő feljelentette a fiait a honvédfőparancsnokságnál, a férjét pedig a rendőrségnél. Követeli, akarja, kívánja, hogy hazahozzák Nugent bárót, akihez kizárólag és egyedül neki van joga.

Mi az újság?

A püspök édesapja. Radu Demeter gör. kath. püspöknek kedves látogatói érkeztek Nagyváradra. A püspök vendégéül látja édesapját és testvéröcsését, aki római útján kísérte. Az öreg Radu János, aki Szászujfaluban földmivelő gazda ember, lugosi püspök korában ölelte utoljára az ő kiváló fiát, a váradi püspököt, akinek látogatására régóta készülődött. Az öreg ur most végre rászánta magát s Jakab fiával, a hátszegi vikáriussal Nagyváradra utazott, hogy néhány boldog napot töltsön egyszerű sorsából oly fényes méltóságra emelkedett gyermeke házában. Tegnap délben a gyorsvonattal érkeztek a vendégek, akiket Nyes Mózes oldalkanonok várt a pályaudvaron a püspök diszfogatával. A püspök délben szükkörű ebédet adott s az asztalfőn édesapja, az ezüsthajú, mándlis, csizmás gazda foglalt helyet, a boldog és büszke öreg ember, aki a fényes ebéd alatt egyebet se tett csak nézte, nézte az ő fiát, a püspököt és barázdás arcán a legdrágább gyöngyök peregetek alá.

Meggyilkolta a gyermekét. Schullek Jánosné, bohróczi asszony 8 éves leányával kegyetlenül bánt. A napokban is annyira verte a szivtelen anyja gyermekét, hogy az fájdalmában segítségért kiáltott, mire az anya kést rántott és a kis leány arcát vágásokkal teljesen eltorzította. Majd egy husánggal oly szerencsétlenül vágta fejbe, hogy a leány szörnyethalt. A csendőrség a szivtelen anyát letartóztatta.

Gyilkosság és öngyilkosság. A falusi korcsmai mulatozás s az utána több nyire bekövetkező veszekedés rémes gyilkossággá fajult e hó 10-én este a nagydorogi korcsmában, hol vig poharazás közben együtt ittak: idősb Balogh István hasonnevű fiával, ifj. Balogh Istvánnal, Gyenes János és Grünwald Mihály nagydorogi lakosok. Ebbe a korcsmába vetődött később Törjék János is, ki szó nélkül nem állhatta meg az előbbieknél lármás mulatságát, amiből azután összeszólalkozás, majd később veszekedés támadt s az öreg Balog azon biztatására, hogy: „ne hagyjátok magatokat” — késekkel támadtak a többiek, t. i. ifj. Balog István, Gyenes János és Grünwald Mihály a beléjük kötő Törjék Jánosra, kit hamarosan úgy össze-vissza szurkáltak, hogy az csakhamar kiadta lelkét. A rémes gyilkosságot id. Balogh István — melynek tulajdonképpen ő volt az okozója — annyira lelkére vette, hogy otthon még azon éjjel felakasztotta magát s meghalt. A gyilkosokat a csendőrség letartóztatta s most már a székszárdi fogházban várják méltó büntetésüket.

A sirból tért vissza.

— A halott rablók mentették meg. —

Szenzációs eset történt e napokban a baranyamegyei Egerszeg községben.

A múlt héten meghalt a községben egy Frits Helén nevű 22 éves leány, akit a szülei nagy fényvel temettek el. A halott ujján rajta hagytak egy értékes gyűrűt is, ami az elhaltak kedves emléktárgya volt. A leány hosszú ideig betegeskedett és csendesen elaludt. A halottkémiai vizsgálat megállapította a halált és szombaton délután el

is temették. Mialatt a halott a ravatalon feküdt, többen szóvá tettek, hogy kár értékes gyűrűt a halott kezén hagyni.

A temetés után este 11 óra tájban a temető közelében lakó Tamás Mihály temetőcsész ablakán bekopogtatott valaki s amikor kiszólt, hogy ki az, egy nyöszörgő hang bebocsátást kért és Frits Helénnek mondta magát. A temetőcsész nem bocsátotta be a könyörgőt, aki aztán tovább ment.

Nemsokára Fritsék ablakán is kopogtak s ott is bebocsátást kért az illető, aki ott is Frits Helénnek nevezte magát. A szülők ugyancsak megrémültek, de aztán az öreg Frits Jakab mégis felkelt s kiment az udvarra, legnagyobb rémületére a halottnak vélt leányát látta maga előtt, akinek csupa vér volt a ruhája. Az öreg Frits csak akkor tért magához, a mikor a leány nevére szólította az apját. Mikor bevezették a szobába, a feltámadott halott elmondta, hogy a gyűrűsujját levágták és a levágott ujjal elvitték az értékes gyűrűt is.

Az esetről azonnal értesítették a csendőrséget, mely a vizsgálatot megejtve, kiderítette, hogy az eltemetett leány sirját halottrablók még az éjjel felbontották, hogy a gyűrűt elrabolják. A megmerevedett ujjról azonban nem tudták lehuzni a gyűrűt, levágták tehát az ujját. Ez volt a szerencséje a leánynak, mert csak tetszhalott volt és a fájdalomra magához tért, nagynehezen kímálgatott a sirból s vérző ujját ruhájába fogva, a hideg éjszakában a legelső háznál kért bebocsátást, hogy bekötözze az ujját.

Az esetnek csakhamar hire futott az egész környéken s most tömegesen keresik fel az emberek a feltámadt leányt, a ki nagybeteg fekszik szülei házában. Igaz, hogy a gonosztevők rablási célból ásták fel a sirját, de ezzel mégis megmentették a leányt a legborzalmasabb haláltól.

Egyházi élet.

A kisújszállás az ref. főgymnázium érettségi vizsgáinak idejét Kis Áron püspök aként változtatta meg, hogy június 20. helyett jun. 24. és 25-én tartják meg, dr. Öreg János elnöklelte alatt.

Évzáró vizsgák a tanítóképezdében. A kollegium közelében levő elemi tanítóképezde évzáró vizsgálatai a következő sorrendben tartatnak meg. Jun. 6—22. félévi szigorlatok. Jun. 23. a gyakorló iskola vizsgája. Jun. 24-én nyilvános osztály vizsgák a főbb tárgyakból, ugyanaz nap délután zene és ének vizsga. Az osztály vizsgálatok 25-én végződnek, míg a magánvizsgákra jun. 27-én kerül sor.

Dr. Karsa István a jogakadémia kitűnő tanára, országos nevű szaktekintély, ez iskolai évvel befejezi tanári pályafutását, nyugalomba vonul. 31 év óta szolgálja az egyház és tudomány szent ügyét tanári katedrájában s most hogy távozni készül, fájó szívvel válnak meg tőle tanítványai és tanártársai egyaránt. Megürült állását a már régebben meghirdetett pályázat útján a ref. egyházkerület tavaszi gyűlése fogja betölteni.

Az Andaházi Szilágyi intézet felügyelő bizottsága Kiss Áron püspök elnöklelte alatt tegnap gyűlést tartott, melyen

a folyó ügyeket s a tavaszi kerületi közgyűlés elé terjesztendő jelentéseket tárgyalják. Az intézetbe most 4 új növendéket is fognak teljesen ingyenes ellátásra felvenni. Ez a felvétel 6 esztendőre szól s remélhetőleg igen sok pályázó fog jelentkezni.

Rovásra került tanítók. Berze viczy Albert vallás és közoktatásügyi miniszter elrendelte, tekintettel a tanítók, tanítónők és óvónők sürű feyelmi vizsgálataira, a melyek arra engednek következtetni, hogy a tanítói személyzetben a feyelem meglazult, a köteleességteljesítés lanyha és egyik-másiknak társadalmi viselkedése is kifogás alá esik, — a feyelmi vizsgálatok két hónapon belül elintéztessenek és a vétkesek szigorú büntetésben részesüljenek.

Piaczi-árszabály rendezés.

(Vagyis a debreczeni piac mesterséges drágítása.)

Nyakig vagyunk a piac rendezésben és miután már annak egyik részét a helyre vonatkozólag elvégeztük, most jön a másik része a helypénzek mennyiségének megállapítása.

Nem vonjuk kétségbe, hogy a városnak miután a tisztán tartás pénzbe kerül — joga van bizonyos tisztogatási helypénzt beszédni; azonban hogy ez méltányosan legyen megszabva, feltétlenül szükséges. Már pedig az eddigi megállapodások szerint úgy áll a dolog, hogy lesznek árucikkék, melyek után a helypénz négyszög méterenként 32 fillér lesz, a legkisebb pedig 12 fillér — naponként.

Vegyünk most számításba egy gyümölcs árus kofát, a ki eddig évenként **10 koronát** fizetett, ezentúl fog fizetni napi huszonnégy fillérrel számítva **87 kor. 60 fillért.** De ezt csak úgy, ha egy négyszögméter helyet foglal el, a mi pedig kevés. De vegyünk számításba, olyat, aki 12 fillért fizet naponként a négyszög ölenként, ez fizet egy évre 48 kor. 80 fillért. Hát ugyan méltányos lenne-e egy szegény kofától, akinek minden vagyona ez az egy kosár gyümölcs vagy burgonya, amit épen árul s aki úgy tud másikat venni, ha emezt eladja: méltányos lenne-e 50—100 korona helypénzt követelni?

Igaz, hogy a tervezet szerint kétféle lesz ezután a helypénz. Lesznek olyanok, a kik naponként megveszik a bárczát és olyanok, a kik évi átalányt fizetnek.

Csak hogy ez az évi átalány is csak olyan *vakulj magyar* féle dolog, mert kevés különbséggel az lesz, a mit fizetne, ha naponként fizetné.

Világos, hogy ez az intézkedés is nagyban emelni fogja a piaci drágaságot, és hova tovább rendezkedünk annál türethetlenebb lesz az állapot.

Nagy a zúgás minden fele, napról napra nő az elégedetlenek száma s mint halljuk egy nagy szabású petíció készül, tiltakozni a piacnak ily módon való drágítása ellen.

Ösmertetni fogjuk közelebb az egész tervezetet, őszinte kritikát fogunk gyakorolni felette, mert ott a hol a közönség érdekéről van szó: nekünk hallgatni nem lehet, annyit előre is jelezni kívánunk azonban, hogy ha a multkori rendezés nem csinált nagyobb galibát, a dolognak ez a része, mert zsebbe vágó — blzonyosan nagy fel fordulást fog előidézni.

Czivilis.

Társas-élet.

(Érdekes eljegyzés. — Kik a halhatatlanok? — Nemzetiség és vallás. — A geszti vipera-fiók. — Mese.)

Egy érdekes eljegyzési jelentés jutott véletlenül a kezünkbe, a mely arról szól, — a mi különben már „nyílt titok”, hogy Klobucsár Vilmos cs. és kir. altábornagy,

kolozsvári honvédkerületi parancsnok eljegyezte Szabó Mariskát, néhai Szabó Mihály honvédszázados leányát, a kolozsvári Nemzeti Színház volt tagját.

Barcsay Domokos országgyűlési képviselő megállapította, hogy a földi halandók között csupán a kormányparti választók *halhatatlanok*.

— Hogyan lehetséges ez? kérdik az örök ifju fejedelemtől.

— Hát ugy, vágja ki Barcsay, hogy a kormányparti választókat még haláluk után is leszavaztatják.

A *Nagyszebeni Ujság* írta meg az itt következő szomorú kis adatot:

Nemrégiben állott a helybeli kir. törvényszék előtt *Vida Károly*, ki magyarnak, ev. ref. vallásúnak, alvinczi születésű, felsőpiáni lakosnak mondotta magát és nem tudott egy szót sem magyarul. Ilyen példa még nem fordult elő, de olyan előfordult, hogy az ev. ref. vallású 15 éves lányka románnak mondotta magát. Ez tehát már tudatával sem birt annak, hogy ő voltaképpen nem román. Ezek alaposan ráczáfoltak arra az állításra, hogy a kálvinista vallás *magyar vallás*. . . Arra is fordult eset elő, hogy a székelyasszony ma unitáriusnak mondotta magát, három hét mulva már *oláh vallásúnak*. Mint mondá, áttért a férje vallására, hogy ne járjanak két felé iskolába a gyermekek.

A „*Szabadság*” című, — ezidőszereint — Tiszapárti ujság erősen veri a rézdobot amellet, hogy Debreczenben, a város közbiztonságának a megoltalmazására a rendőrség helyett *csendőrséget* kell állítani. A városháza ablakainak a bekocogtatása indította a laptársat erre a fohászkodásra, persze a Tiszaistáknak drágább az ablak, mint az emberi élet. Azért uszítanak oly könnyen szembe a nekiszilajult tömeggel a gyorsanlövő puskájú kemény zsandárt. . . De hát fordul ez gonoszabbra is, ha egyszer a miniszterelnöki bibor-bárony pamlagon még inkább felmelegedett a — *geszti vipera fiók*. . .

Ezt a megszivlelésre érdemes mesét meg *Iró diák* foglalta versbe:

Nagy a riadalom: elakadt a gebe,
Értékes holmival rakott szekér — vele.
„Jól tudtuk hogy: kehes, mégis ily nagy utra
Elindultunk vele . . . most itt vagyunk csufra.”

Hamba fognak másat, megmozdul a szekér,
Kevés biztató szón a járt utra felér,
Dicsérik is bezzeg az állat mivoltát
S hogy ne feledj' a szót — jól megostorozzák . . .

UJDONSÁGOK.

A káromkodás ellen.

(Egy alispáni rendelet.)

Rázsó Gyulának, Hajdúvármegye alispánjának, és Kovács Józsefnek, Debreczen város polgármesterének, becses figyelmökbe ajánljuk az alább közölt dicséretes körrendeletet, melyet Csanádvármegye alispánja a köznép erkölcsének a megóvására bocsátott ki az összes járási szolgabíróknak, hogy az istenkáromlás, illetlen és trágár beszédek előidézőit megtorlás nélkül ne engedjék rut bűnével kevélykedni.

És ha Csanádvármegyében szükség van ilyen rendeletre, százszor inkább szükséges volna ez minálunk a vármegyében, de különösen itt Debreczenben, mert itt uton-utfélen a legocsmányabb, a legförtelmesebb, leggyalázatosabb és legkomiszabb istenkáromlások, trágár beszédek a legnyitábban, a legkihívóbban, a legszeméretlenebbül folynak. Azért nálunk kellene még csak igazán olyan rendelet, mint a milyent Csanádvármegye alispánjától itt közlünk:

„Elvárom czimed köteleességérzésétől, hogy felfogva az ezen rendeletem kibocsátására indító erkölcsi motivumot, a maga részéről is iparkodni fog, hogy részint az éberebben gyakorolt felügyelet az ellenőrzésében, részint a nép erkölcsi életét irányító kellő befolyásának felhasználásával lehetővé fogja tenni, hogy *népünk szokásaiból a keresett trágár és illetlen beszédek fokként kiküszöböltessenek*. S noha a kihágási büntető törvénykönyv 51-ik szakaszában ütköző kihágás elbírálása és megfenyítése nem is tartozik a közigazgatási hatóságok illetőségi körébe, mindazonáltal e szakasz rendelkezéseinek figyelembevételével (8 napig terjedhető elzáratás), *Czimed köteles módot találni arra, hogy ezen kihágást az elkövetők, a kihágási eseteknek pontos feljelentésével az arra illetékes birói hatóság által a megérdemelt büntetésben részesedjenek*. Köteleességévé teszem Czimednek, hogy rendeletem széleskörű közhírré tételével a jövőben az ellenőrzést szigorubban és közvetlenebbül gyakorolja, különösen ott, hol a fiatalság zajosabb összejöveteleinél e kihágás elkövetése mondhatni napirenden van.

Zavargások a sztrájk miatt.

Szétvert sztrájk-tanya. Elfogott sztrájk vezető.

Egyre elkeseredettebb lesz a kofegyári munkások bérharca. A hatóság már az erőszak terére lépett, aminek egyelőre kiszámíthatatlan következményei lesznek. A munkásokat végleg elkeserítette a sztrájk sikertelensége, a gyülekezési jogok erőszakos elkobzása és a hatóság által kiállításba helyezett további erőszakoskodások, t. i. az idegen illetőségűek hazatoloncolása, kórmenetek és gyűlések betiltása stb.

Ezzel szemben a rendőrség a vasárnapi zavargásokért a sztrájkoló munkásokat okolja, mert ha nem csinálják a tüntető sétát és a vasárnapi botrányt, az utcai esőséleknek nem adtak volna alkalmat a rombolásra, a véres zavargásokra, amelyeknek két sebesült rendőr is áldozata lett. Ez tény. És most minden felelősséget a munkásokra hárít a rendőrség. A főkapitány végzésében kimondta, hogy az olajütőbeli sztrájkanyagát fel kellett oszlatni, mert a közeli házak tulajdonosai feljelentették a munkásokat, hogy ott tüzet raknak, amely miatt tűzveszélynek vannak kitéve, — mert a közeli temetőt erkölcsstelen üzelmekkel megfertőztették, — mert a sztrájk-tanya állandó ellenőrzése és felügyelete a rendőrség csekély létszámánál fogva lehetetlen, stb.

Erre a munkások azzal feleltek, hogy mért nem tiltották el a tüzrakást, ők engedelmeskedtek volna. Tessék bebizonyítani, hogy a munkások közül bárki is megfertőztette volna a temetőt, az ellenőrzésre egyetlen rendőr is elég, mert békésen viselkedtek. Hogy a vasárnapi tüntetés zavargásokra vezetett, annak sem ők az okai stb.

Szétverték a sztrájkanyagát.

Már vasárnap feloszlatta Végh Gyula főkapitány az olajütőbeli sztrájkanyagát Ko-

vác József polgármester utasítására. A végzést írásban adta ki, a munkások azonban nem vették tudomásul és hétfőn is, kedden is kivonultak, mint azelőtt. A rendőrség nem bántotta őket és a munkások is nyugodtan viselkedtek.

Kedden délelőtt a rendőrség átírt a csendőrséghez az iránt, hogy oszlassa fel az olajütőbeli sztrájkanyagát, amely már a város külterületéhez tartozik, tehát a csendőrség hatáskörébe tartozik.

Délután 4 óratájban 7 lovas csendőr jelent meg az olajütőbeli sztrájkanyagán. Az egyik harsány hangon szólította fel szét oszlásra az ott tartózkodó pár száz munkást. Az óvatosabbak erre oszlani kezdtek, de sokan megállottak és újra csoportokba verődtek, mire a csendőrök irtalmatlanul a tömeg közé lovagoltak.

Nagy rémület támadt erre. Eszeveszetten menekült mindenki. A rémület oly nagy volt: egymást gázolták a menekülők. A férfiak több munkásleányt elgázoltak.

Legtöbben a temető felé futottak, előbb azonban a vasuti sínpar mellett vastag dróthuzalokon kellett áugrani. A nagy tolongásban azonban a legtöbben beleakadtak és elbuktak, az utána rohanók ráestek az elesettekre, az azután jövők pedig gázolták, tiporták őket. *Ennél a vad hajszánál számosan megsérültek.*

Az üldözés a temetőben.

Ezután a dombos temetőbe menekültek a munkások és ott ismét csoportokba verődtek. Erre a csendőrök beugrártak utánuk a temetőbe is, a sírok közé. Vad káromkodás, a nők sikolyozása, a sebesültek ordítása verte föl a temető csendjét.

De még nagyobb botrány is történt. Temettek éppen. A gyászoló közönség csoportjába menekültek sokan a munkások közül is. Erre a nekirugaszkodott csendőrök a gyászmenetbe ugráltak. A gyászoló közönség halálra rémülten menekült a sírok közé. Irtózatossá vált az elkeseredés vett erőt a gyászolóknak közt.

— Alávaló gázság! Megfertőztetik a temetőt! Rosszabbak ezek a betyároknál — kiáltották össze-vissza.

Sirdombról sirdombra menekültek az üldözött munkások és a gyászoló közönség ki a temetőből.

Letartóztatott sztrájkvezető.

Sokan az olajütőbeli házak felé menekültek. Mikor a csendőrök oda is követték őket, beszaladtak a házak udvaraira. Itt történt, hogy az egyik szivbajos munkásleány eszméletlenül bukott a földre az ijedtségtől és az egyik csendőr rálovagolt. Az okos állat azonban félre ugrott.

Az egyik házba menekült be Jolsvai Mihály is, a kereskedelmi és iparkamara palotájának házmestere is, aki egyébként a legtevékenyebb sztrájkvezetők közé tartozik. Jolsvai elkeseredetten kelt ki a csendőrök ellen, akik azonnal letartóztatták.

Már több esetben is följelentést tettek néhány sztrájkoló ellen, hogy a dolgozni akaró munkásokat életveszélyes fenyegetésekkel kényszerítik, hogy velük tartsanak és ne dolgozzanak.

Sokan nem is mertek ezért munkába állani, de a fenyegetések dacára is hétfőn több munkás és munkásleány visszatért dolgozni a Stern-féle kefégyárba. Ezek közé tartozott Losonczy Margit is, akit este az István-gözmalom előtt meglettek és megverték a sztrájkolók, amiért is följelentést tett a rendőrségen.

Mint biztos forrásból értesülünk: a rendőrség komolyan be akarja váltani azon fenyegetését, hogy az idegen illetőségű sztrájkolókat kiutasítja a városból, a zavargókkal szemben pedig megindítja a kihágási és a

bűnügyi eljárást. Ma, szerdán délelőttre már több sztrájkoló munkást megidézett a bűnügyi osztály, akik ellen az eljárást megindították. Az eljárás rendkívül hosszadalmas lesz, mert azon munkások száma, akik ellen folyamatba tették az eljárást, **a kétszázhat meghaladja.**

Az este 9—10 óratáj is verődött össze egy lármás tömeg, mely leginkább inasgyerekekből, utcái suhanczokból állott, a Kossuth-utca elején, a városházával szemben. Ugyancsak abuzugoltak az öreg városházát; de kárt senkiben sem tettek. Végül is berekedt torokkal oszlottak szét. A rendőrség egy Szabó György nevű szabómunkást az őrtanyára is kísért. Kódarabokat találtak a zsebében.

Póttartalékosok szabadságolása.

Félhivatalosan jelentik: A honvédelmi miniszter a képviselőház mult szombati ülésében egy interpellációra adott válasza kapcsán röviden jelezte, hogy a kormány már intézkedett, hogy a kivételes tényleges szolgálatra behívott póttartalékosok ezrei még mielőtt az 1903. évre besorozott ujonczok bevonulnak, szabadságoltassanak. A közös hadügyminiszternek s a honvédelmi miniszternek egyidejűleg kibocsátott rendelete szerint úgy a közös hadsereghez, mint a honvédséghez kivételes szolgálatra behívott póttartalékosok — a rendeletekben megnevezett csapatok, illetőleg fegyvernem kivételével — már e hó 23-án szabadságolandók, noha az ujonczok bevonulása csak május 9-ikére van kitűzve. Eszerint tehát a póttartalékosok 2 héttel korábban kerülnek polgári foglalkozásukhoz és családjeik körébe, mintsem az ujonczok bevonulnak.

— **Kiss Áron püspök, mint eskető pap.** Fényes esküvő lesz ma délután Kiss Albert helybeli ref. lelkész házában, kinnek bájos leánykáját Ilonkát Báthory Andor kézmárki evang. főgimnáziumi tanár veszi nőül. A családi körben történő esketési szertartást városunk szeretett agg főpásztora Kiss Áron püspök fogja végezni.

— **Szemle a honvédség felett.** A honvédkerületi parancsnok, Klobucsár altábornagy kedden reggel Debreczenbe érkezett és az itteni honvédszár és honvédszolgálat felett szemlét tartott. Délelőtt harcászati gyakorlatot tartottak a honvédszolgálatokkal és honvédszolgálatokkal, amelyek végeztével elismerését fejezte ki és még az éjjel elutazott Debreczenből.

— **Betöltetlen állások a városnál.** A városnál egész sereg állás van üresedésben, amelyek közül többet nem is foglalkoztatni a szervezeti szabályzat új átvezetéséig. A rendőrkapitány állást Domahidy Elemér főispán most már rövidesen betölti, miután a bűnügyi osztálynál ez az ideiglenes állapot a szolgálatnak nagy hátrányára van. A rendőrségnél ez idő szerint három fogalmazói állás is betöltetlen, amelyet helyettesítés útján fog a főispán betölteni.

— **Az építési bizottság ülése.** A város építési bizottsága kedden délután 4 órakor tartott ülést Domahidy Elemér főispán elnöke alatt. Jelen voltak Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Atzél Géza főmérnök, Vinnay Géza kulturális főmérnök, Latinovics Mihály államépítészeti hivatalfőnök, Tolnay Kornél vasuti üzletvezető, Eritz Ernő vasuti felügyelő, Roncsik Lajos főszámvevő, dr. Magoss György főügyész, Körner Adolf és Szabó Kálmán tanácsnokok, dr. Burger Péter, Komlóssy Dezső, Kenézy Gyula, dr. Sárváry Gyula,

Zádor Lajos és Kardos László bizottsági tagok. Targyalták özvegy Szikszay Istvánné kérvényét, aki a Dégenfeld-téri telken emeletes épületet akar építeni. Atzél Géza főmérnök, a bizottság előadója bemutatta és ismertette a tervet, majd indítványozta, hogy a folyamodónak az építési szabályrendelet 6. §-ának be nem tartása miatt (t. i. az udvar 30 százaléka sem a teleknek, amit pedig a szabályrendelet előír) adassanak vissza a tervek a folyamodónak átdolgozás végett. Latinovics Mihály államépítészeti hivatalfőnök azt indítványozta, hogy a folyamodó a tervek udvari részének átdolgozására utasíttassék és az udvari lépcső feljárt elhelyeztessék. Az építési bizottság az utóbbi indítványt tette magáévá. Sajnálatos dolog, hogy ezen építkezés évtizedekre elodázza a Dégenfeld-tér szabályozását.

Küldöttség Thaly Kálmánál.

Ma, szerdán délután 4 órakor fog elindulni Budapestre Thaly Kálmánhoz a küldöttség, hogy a diszpolgári oklevelet átadja neki. A küldöttséget Kovács József polgármester vezeti. Vele utaznak Vecsey Imre főjegyző, Roncsik Lajos főszámvevő, Aczél Géza főmérnök, Oláh Károly és Szabó Kálmán tanácsnokok. Oláh Károly tanácsnok, aki különböző hivatalos ügyek elintézése végett már felutazott, Budapestben fog a küldöttséggel találkozni. A diszpolgári oklevelet csütörtökön adja át a küldöttség Thaly Kálmánhoz és pénteken fog visszatérni Debreczenbe.

Kubikusok bérharca.

Hogy a munkások java része mennyire nincsen tisztában azzal, hogy mit is akar tulajdonképpen, mutatja az a sztrájkmozgalom is, amely hétfőn tört ki Debreczenben a kubikusok közt, akik a katonai lövöldében dolgoznak. Ezen munkások közül 15 kubikos szakmunkás van, akik naponta 6 koronát is keresnek. Ugyanott alkalmazásban van 40 napszamos is, akik naponként csak 2 koronát keresnek. Ez utóbbiakat akarta sztrájkra bírni a 15 kubikos, akik a napi 6 koronával meg vannak elégedve és mindenáron azt akarták, hogy a 40 munkás bérharca lépjen és több munkabért követeljen. Igen ám, de a 40 munkás elégette a napi 2 koronát, örült neki, hogy dolgozhat és nem akart sztrájkolni. Erre a 6 koronát kereső kubikusok feldühödtek és erőszakkal is kényszeríteni akarták a munkások a sztrájkra, de azok nem állottak kötélnék. Erre a mindenáron sztrájkolni akarók parázs-tüntetést rendeztek a nagyerdőben hétfőn este, kedden reggel azonban már kijózanodtak és munkába álltak valamennyien. |

Takarítás az ipartestületnél.

Az ipartestület hivatalaiban f. hó 21-én, azaz csütörtökön a helyiségek takarítása miatt hivatalos óra egész nap nem lesz.

Debreczeniek a vasutasok nagy gyűlésén.

A debreczeni vasuti tisztviselők, altisztek, szolgák és az összes alkalmazottak egyhangulag kimondták, hogy a Hieronymi fizetésrendezési tervzetét visszautasítják és követelni fogják 1901. évi emlékiratuk teljes elfogadását. Kedden délután fél öt órakor a huszonegyes végrehajtó-bizottság ülésezett, amely megszövegezte ezt a határozatot és kimondta, hogy a Budapestten ma, szerdán tartandó országos gyűlésen Géhl György elnök vezetése mellett testületileg vesz részt.

Gyöngye a rendőrség.

Az alig 100 főnyi rendőrlegénységet a már harmadik hete tartó sztrájk teljesen kimerítette. Ezek a szegény emberek éjjel-nappal szolgálatban vannak. Némelyik három nap alatt sem tudott levétközni. Akárhányan 48 óráig voltak szolgálatban. Sokan belebetegedtek a túlfeszített munkába. Ezért Végh Gyula főkapitány hivatalosan arra kérte Kovács József polgármestert, hogy ruházza ideiglene-

sen reá azon törvényadta jogát, hogy szükség esetén a katanai karhatalmat ő is igénybe vehesse, ha annak szükségét látja fennforgni. A főkapitány előterjesztést tett azonkívül a tanácsnak, hogy az agyonhajszolt rendőrlégénység számára némi jutalmat szavazzon meg.

— **Meghaltak.** Schwartz József borkereskedő izr. 81 éves; özv. Bereczki Sámuelné született Kiss Juliánna magánzónő ev. ref. 69 éves; Kovács István ev. ref. 14 éves; Szécsi István ev. ref. 1 napos; özv. Balogh Lajos szül. Megyeri Juliánna ev. ref. 83 éves.

— **Akiknek még koporsóra sem telt.** Debreczen városában a nyomor nagy mértékét mutatja az is, hogy csupán koporsóra 100 koronát költött a múlt hónapban. Olyan szegényeknek vett koporsót a város, akiknek még négy szál deszkára sem telt.

— **Bűnjelek a zöldasztalon.** A vasárnapi munkástüntetés alkalmából az utcai csöcselék beverte a városháza közgyűlési termének néhány ablakát is. A tégladarabok még ma is ott vannak a zöldasztalon, holott azok bűnjelek. Lehet azonban, hogy a bűnügyi osztály nem is tud erről a dolgról.

x **Farkas Gyula** műkertész hirdetésére és nagy rózsatelepe megtekintésére, hol 20.000 drb. nemes rózsátó eladásra készen áll, felhívjuk olvasóközönségünk b. figyelmét. Virágcsarnok; Piac utca 26. a nagytözsde mellett, telefon szám 340. Műkertészeti és rózsatelep: a M. Á. V. főállomása mögött, a csolnakázó-tó mellett az u. n. Egyetkert. Telefon szám 341.

x **Pénzköloszónők** gyorsan kieszközöltetnek a 26. pénzügyi osztállyal összeköttetésben levő Rác B. bankirodájában, Debreczen, Csapó-utca 12. Törlesztés kölcsönök földbirtokra és kisebb bérházakra is.

TAVIRATOK.

Rákóczi hamvait hazahozzák.

— A király elrendelte. —

A magyar nemzetnek régi vágya teljesedik be. Budapesti tudósítónk késő éjszaka telefonozza, hogy végre a trón is elősmeri a szabadsághős, II-ik Rákóczi Ferencz önfeláldozó nagyságát és a király maga rendelkezik II-ik Rákóczi Ferencz hamvainak hazaszállítatása iránt; melyre vonatkozólag április 18-diki kelettel a hivatalos lapban legfelsőbb kézirat fog megjelenni. Nevezetes esemény ez a nemzet életében és a Ferencz József nagyságára is örök dicső fényt vet, ugyanis így hangzik ez a legfelsőbb kézirat (sajnos, csak hézagosan jegyezhetjük le!):

Kedves gróf Tisza!

A nemzet nagyjainak emléke méltóan van fentartva. Egyedül az egyik vezéralak, II-dik Rákóczi Ferencz hamvai nyugosznak még ma is idegenben, bár a közóhaj kívánja annak a hazaszállítatását. Hála legyen az Isteni gondviselésnek, a nemzet és trón között az egyenetlenség, a félreértés, mely súlyosan nehezített az elődökre, végleg letűnt és a történelmi kornak képezik az emlékeit.

A király és nemzet között kölcsönös a bizalom, az alkotmány és a békés uralom megteremtette az összhangot a trón és nép között és ma

már keserűség nélkül gondolhatunk mindnyájan a mögöttünk álló borus korszakokra. A király és nemzet egyesült kegyelele keresheti fel azok emléket, a kiknek vezető szerepök volt a letűnt küzdelmekben.

Ennélfogva utasítom, hogy II-dik Rákóczi Ferencz hamvainak visszashállításával foglalkozzék, erre vonatkozó javaslatait elvárom.

Kelt Bécsben, április 18-dikán.

Ferencz József s. k.
Tisza István s. k.

A vasutasok sztrájkba léptek.

Az erőszakos, az önző kormány az állam leghivebb, leghasznosabb és önfeláldozóbb, de mégis legkevésbé jutalmazott szolgálóival szemben, a vasutasokkal szemben addig feszítette a hurt, hogy a türetem húrja elszakadt és a vasutasok a budapesti összes állomásokon és több fővonalon sztrájkba léptek, a mely ekként országos jellegűvé vált.

Késő éjszaka telefonozza budapesti tudósítónk, hogy az este az egész országban kiütött a vasutasok sztrájkja. Az országos sztrájkra a rákosi pályaudvarról adták meg a jelt, a melyre megállottak a robogó vonatok.

Ezen az állomáson, mintegy 600 alkalmazott volt szemtanuja a történelmi nevezetességű pillanatnak, midőn egy berobogó keskenyvágányú vonat megállítottak, melynek a mozdonyvezetője is azonnal leszállott... A keleti pályaudvaron is *pirosra* fordították a jelzőlámpákat és több vonat nem jött be ide és a keleti pályaudvaron is megszűnt minden forgalom.

A duna-balparti forgalmi főnök, *Tervey* a helyettesével *Vukov*-val kimentek a pályaudvarra és átvették a vezetést, a hol óriási volt a zavar. A két főnök felszólította a tiszteket, az altiszteket és szolgálókat, hogy jelentkezzenek. Jelentkeztek is, hogy rendelkezésre állanak, de a munkát megtagadták és a szemben levő Bernádféle fogadóba, a sztrájkanyagára testületileg távoztak. *Tervey* forgalmi főnök az állomási rendőrfelügyelőhöz folyamodott. *Kolossa* rendőrfelügyelő 40 rendőrrel szállotta meg az állomást; a hová *Tervey* a *tartalékot* hívta be, de ezek a vasutasok sem akartak szolgálta állani.

*

Az országos sztrájkra a figyelmeztető jelt este 8 óra 15 perczkor adták meg a Rákosról. Este 10-ig a miskolci, fiemei, zsolnai, temesvári vonalokon is megszűnt a közlekedés, 11-óráig csak a zimonyi-vonal nem jelentkezett. Megszűnt a közlekedés a Budapest—Marcheggi, a Budapest—zsolnai és Budapest—szegedi vonalokon is. A Budapest nyugoti pályaudvaron is teljesen megszűnt a forgalom. A rákosi rendezőn a jelzőket is leszedték. Érdekes felolmlítani, hogy a czeplédi vonaltól az az értesítés érkezett

a központi sztrájkvezetőséghez, miszerint csupán a teher forgalmat szüntetik be, de a személyforgalmat még ez idő szerint továbbítják. Azonban azon értesítésre, hogy az elkeseredett emberek könnyen kiugrathatják a kocsiakat a sinekről a czeplédi vonal részről is hozzájárultak az általános sztrájkhoz.

A sztrájk kitörése meglepett mindenkit, mert a különböző vonalokon az adott jelre a mozdonyvezetők a nyílt pályán megállították a vonatokat, leszállottak a mozdonyról és csak az utasok kérelmére vezették be a vonatot a legközelebbi állomásig, ahol is azután minden fennakadt. És az éjszaka már a M. Á. V. egyetlen budapesti pályaudvarán sem közlekedtek a vonatok. A vonatok a nyílt pályán állanak és a Budapesthez közel eső állomásokról villamosan szállítják a fővárosba a megrekedt utasokat. A mára hirdetett országos vasutas gyűlésre tegnap és az éjszaka seregestől özönlöttek a vidéki vasutasok és meghatóan felséges volt a bajtársak találkozására. Mindenki nagyjelentőségűnek tartja ezt a hatalmas erőktől vezetett mozgalmat, a melynek diadalát minden igazi magyar szívből kívánja.

*

Még éjszaka 1 óráig a debreczeni állomásra nem érkezett meg a beszüntető jel; de mint értesültünk a debreczeni vasutasok is készenlétben töltötték az éjszakát. Mint a méhkas zajlott és zugott a nagy állomás és az altiszti kör helyisége. A mi derék vasutasaink is készen várják a budapesti jeladást és bizonyosra írjuk, hogy mára már nálunk is beszünik a forgalom. Itt mást nem tehet a kormány, minthogy meg kell adnia az igazságos, a jogos és méltányos követelést.

Bomba a Petrovpavloszkon.

Az orosz hivatalos jelentés azt az alhírt terjeszti, hogy japán czinkosok bombát csempésztek a Makaroff tengernagy hajójára és így következett be a rettenetes pusztulás.

Szerkesztői posta.

Dr. Jászi Viktor jogakadémiai tanár **urnak helyben.** „Jog és sztrájk” című becses, őszinte és emberséges cikkével egyetértek, bárha, mint utólag értesültem, a munkások némelytöredéke tüntetésre készült az ujság ellen. Ez azonban nem zavar meg engem, mert én fölfelé, mint lefelé az igazságot kívánom szolgálni, ezért sem az üvöltésektől meg nem ijedek, sem az esetleges piaci taps mámorba nem ejt és éppen mivel a mélyen tisztelt tanár ur fentemlített cikke is ezt az igazságot szolgálja férfiasan és okosan, szükségesnek látom kijelenteni, hogy azzal egyetértek és hogy az mégis nem ezen nagyértékű cikke méltán megillető helyen, az első, az iránycikkely helyén jelent meg. annak oka az volt, mert én családi gyászom miatt napokig nem vehettem részt ezen ujság szerkesztésében; midőn ennek tudomásul vételét kérem, őszinte tisztelettel kérem fel a tanár urat, hogy [ezentul is] sziveskedjék ujságunkat nagybecsű cikkeivel felkeresni.

P. J. Hajdudorog. Az elbeszélést érdekesnek találtuk a közlésre. Köszönjük.

H. Gy. Helyben. Verset ritkán közlünk. A kegyed beküldött versei nem érettek a közlésre. Valogassa meg, ha valamit beküld: mert minden röpke gondolatnak, röpke irásnak nem áldozhatunk papirost és ólombetűt. A türelmetlenség sem ékesíti a kezdő író; amely tárczaközleményét a kezdetlegességei, a fogyatékosságai mellett is közölhetőnek jeleztük, majd ha alkalom nyílik reá, közölni is fogjuk. Azonban önök fiatal írósgató emberek idegesek és türelmetlenek, hetek alatt akarnak oda eljutni, a hová — sokszor tehetségesebb írók hosszú évek csöndes munkája és csiszolt alkotásai után jutottak; bár igen sok tehetséget még ez érdemek után sem méltányolnak.

Nyilttér.

SZOLYVAI ásványviz.

Elsőrendű szaktérfiak vegyelmzése alapján lithion tartalmánál fogva kiváló hatású **köszvény-, vese-, hólyag-, bajoknál, ugyszintén gyomor-, torok-, tüdő-, gége-bántalmaknál.**
Eredeti tulajdonságát éveken át megtartja a palaezokban. **Vasmentes! Könnyen emészthető! Csiramentes!**
Borral igen üdítő ital!
Kapható minden jobb fűszerüzletben és az **Uradaimi ásványvizek bérletőségénél Szolyván (Bereg megye).**
Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Óvakodjanak háziasszonyok egészségveszélyes bádognománcz edényektől!

Debreczeni m. kir. mezőgazdasági vegyékiserleti állomás. Debreczen. Pallag, 1904. III. 130. és 131. szám. Minta: zománczos edények. Jelzés: gyári jel [mindkettő] Rakottay és Társai Losonczon. — Beérkezés 1904. márcz. 19. Jegyzet: 130. sz. alatti edény kívül világoskékre, a 131. sz. alatti sötétkékre van zománczozva, mindkét edény belső felülete fehér zománczszal ellátva.

4 0/0-os eczetsavat kifezve, az oldat tartalmaz: 130. sz. 131. sz.
Az állomás vezetője: Dr. Széll.
Ólmoz [Pb.] — —
Rezet [Cu.] — —
Antimont erős reakció
Vasat [Fe] — —
Aluminiomot [Al.] elég erős nyom.
Chromot [Cb] — —
Mangant [Zu] nyom. nyom.
Zinket [Zu] — —

Budapest székesfőváros vegyészeti és élelmszer vizsgáló intézete. 1904. évi 327. szám. Tisztelettel értesitem, hogy Rakottayai és társai Losonczon jelzésű [1 1/2 literes, 17 cm. átmérőjű] mázas főzőedényt az előirt módon 40/0-os eczettel főzve, az eczet kénhyrogénnel narancsvörös csapadékot ad, a mely antimonsulfidnak bizonyult. Minthogy az **antimon az egészségre ártalmas**, a vizsgált edény máza 34652/889. sz. belügyminiszteri rendelet 6. §-a lényegébe ütközőnek tekintendő.
Budapest, 1904. január 21-én.
Az edény az alján lévő Rakottay és társai Losonczon jelen könnyen felismerhető.

I. S. Ballin s. k. igazgató.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 234. Bérlet 167. szám. (B)
Ma, szerdán, 1904. évi április hó 20-án:

Egyenlőség.

Fantázia 4 felvonásban. Irta: Barrie J. M.
Fordította: Fái J. Béla.

Rendkívül leszállított árak a májusi idényre.

Aki olcsó és megbízható árut akar u **m. festék, lenolaj, firnisz, szoba padló lackok, parketmáz, gépolaj, tovatasszir és kocsikenőcs,** forduljon

Fazekas Kálmán

Hatvan-utca 6. sz.

festék, petroleum és zsiradék üzletébe hol ezen szakba vágó cikkeket **bámulatos olcsó áron** szerezhetik be.

Egy próbavásárlás meggyőződött.

Gramophon Pfonográf

legkiválóbb minőségben

a legnagyobb művészek felvételei

legolesőbb árban szerezhetők be csakis

Schmidt S.

zongora-, hangszer- és zenemű raktárában.

Több szép fajta rózsák,

jegenye-ákácok, Hárs, Platán, juhar, olaj, Bignonia, szomorurophora, eper, kőríz stb.

Diszbokrok: **Fenyők, Tuják,** önálló és szegély **Boscuszok,** oltott **laptarózsák, pöszméték.** Kaphatók ugy cseresepes virágok, virágpalántok, kötészeti **diszmun-kák, koszoruk, csokrok,** a legjutányosabb árak mellett, a legszebb kivitelben készítettnek

Fehértói István

kertészeti telepén.

Szécsényi-utca végén. Posta-kert 11.

Tavaszi és nyári ujdonságok

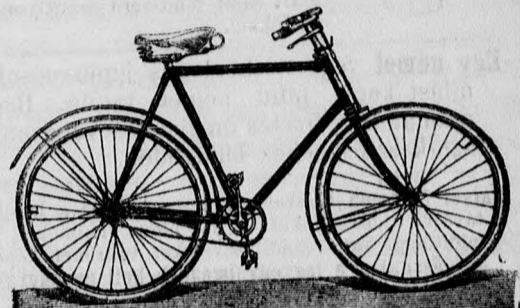
Kardos László

üzletében

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8.

Az üzlet jóhírnevéhez méltó minőségű izléses és színtartó női ruha mosó kelmék és pedig **Kartonok, Satinok, Levantinok, Ajourok, Batistok, Duchessek, fehér Pique és selymes szövetek, Zefirek.**

Schweitzer Testvérek cég
varrógép és kerékpár áruháza Debreczen, Piacz-utca 56.

Kerékpárok előnyös ujjításokkal nagyválasztékban, raktárra megérkeztek meglepő **olcsó gyári árakban kedvező részletfizetésre** is árusítjuk. Óriási raktárt tartunk **kerékpár alkatrészekben.** Nagy mechanikai javító műhely.

LEGNAGYOBB KINCS

az egészség! ezt jól tudja mindenki s mégis a hölgyek egyrésze füzőit készen (üzletekben) szerzi be. Jól tudjuk ez a termethez nem felel meg, tehát ártalmas. Hölgyeim! Egészségüket megóvják s a mellett szép, plastikus termetet nyernek, ha a

Goldstein Karolina

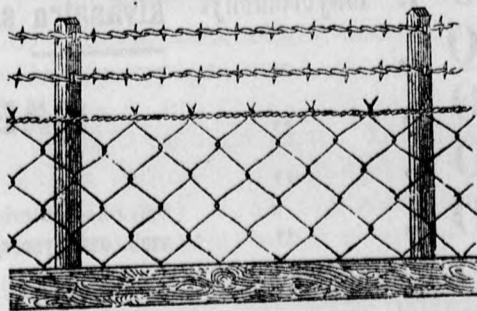
orvosilag ajánlott mellfűző (mieder) különlegességeit viselik. Megrendelés mérték szerint 24 óra alatt. — Pontos és gyors kiszolgálás.

NEUBAUER JÁNOS

vassodrony-szövet, szita áru, szabadalmazott kocsi-ülés, ruganyos ágybetét és sodrony-kerítések gyára.

DEBRECZEN, Kéttmalom-utca 4-ik szám.

Üzlethelyiség: Piacz-utca 12. az „Arany Bika” szállodával szemben.

Gyártmányaimra számtalan sok kitüntetést és előismerést nyertem. Készíték mindennemű sodronykerítést a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. Fácánosok, erdők, szőlők, gyümölcsösök, udvarok, parkok, s baromfi udvarok kerítését, szórórosta szöveteket, föld és kavics áthányórostákat, sodrony lábtörőket, ökörszárkosarokat, szóval mindennemű drótmunkákat. Kitűnő ruganyos ágybetéteket, s szabadalmazott ruganyos acélsodrony kocsiülést.

Ezen minta szerint készült kerítés igen olcsó s minden eddigi kerítést felülmul tartósság és czélszerűség tekintetében.

Kívánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Szíves pártfogást kérve
NEUBAUER JÁNOS.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Ekszer javítás és bármennemű (vésnői) ötvös munkákat jutányos árért vállal: Pintér Gusztáv Debreczen, Piacz-u. a főtözsde mellett. Órák, ékszerek és tájtékpák nagy választékban. Törött arany és ezüst beváltatik.

Vakfoltos tükrök ujjá öntését legolcsóbban vállalja **Blatner Gyula** üveg- és porcellán üzlete Debreczen, Piacz-u. 42. (a Hungariával szemben).

Olj liszt raktár Debreczen Hatvan-utca 35. István gőzmalom és saját őrlésű buza és kétszeres lisztből nagy raktár. Borsó, lencse, bab, rizs, köles, lekvár stb. lehető legolcsóbban **Friedmann Lipót** katonai őlemezőnél.

Svájczi órák törvényes jellel **Horváth óraművesnél** Debreczen, Hatvan-utca 2. Javítások 2 évi jótállással, pontosan szabályoz faló órákat is 24 óra alatt saját rendszerű szabályozó készülékkel.

Egy német végzett theologus junius elsejétől állást keres mint német tanító. Becses ajánlatok a fizetés megjelölésével ezen lap szerkesztőségéhez küldendők.

Kaiser Salamon Hatvan-utca 2. Ajánlja a legújabb tavaszi újdonságokat u. m. blouz kelméket, női felöltőket, férfi- és női szöveteket, tükröket, képeket és vásznakat a legkényelmesebb heti és havi részletfizetésre.

Boreczet, kitűnő, házilag készült eladó. Czim: Hatvan-utca 9. a házmesternél.

Ujságárusításra férfiak, nők és 14 évesnél idősebb gyermekek jó jövedelemre azonnal felvételtnek. Jelentkezzenek a kiadóhivatalban.

Előnyös olcsó szabott árak mellett beszerezhető: első rendű **Bamburgi, Hollandi, Creás és czérna fonal vásznak, Schroll-féle chiffonok, csikós jegyű havasi vásznak, Damaszt asztalneműek, törülközők.** minden fajta vászon zsebkendők és rövidárak, ágy- és asztal terítők, derék aljtokok saját készítettű **paplanok, matraczok,** továbbá elvállalom mindennemű férfi-, női-, **gyermek fehérneműek** gyors és pontos elkészítését minta vagy mérték után.

Teljes tisztelettel

Nádudvary Lajos

Vágó Andor-féle üzlet

Piacz-utca 28. sz.

a nagy tözsde mellett.

A fent jelzett vászoneműimet előnyös bevásárlásaim folytán, tekintettel a nagy ár emelkedésre, még a régi árak mellett szolgálom igen tisztelt vevőimnek.

Havi és heti részletre

beszerezhető

női gallérok és kabátok, férfi öltönyök és felöltők, női- és férfi szövetek, legjobb minőségű vásznak, ugyszintén kanavászok, ágy és asztalterítők, szőnyegek legjutányosabb ár mellett

Kohn Hermann cégnél

Hatvan-u. 17.

Czégre ügyelni!

Pontos kiszolgálás!

Batszl és mosó különlegességek.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem örtek el eredményt eddig. Hol lugasnak a alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkínzóbb muskátly és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb díszé, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladó-sabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Czim:

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid,

2000 drb. nemes rózsató

válogatott fajokban, cserepekben nevelt, kapható kertészeti telepemen, Miklós-utca végén, kefégyár mellett.

Virág üzletemben levágott és cserepes virágok, virág munkák izlésesen összeállítva jutányos árban kaphatók.

Tisztelettel

Janátka Alajos

műkertésznél

Debreczen, Piacz-utca 59.

? Miért ?

nevezik

GAEDICKE

bankházát a legnagyobb

Szerencse-gyűjtődének ?

Mert ott a legtöbb főnyereményt fizették ki.

Mert ott a 602.000 kor. jutalmat

Mert ott 3-szor a 400.000 „ főnyereményt

Mert ott 3-szor a 100.000 „ „

Mert ott 1-szer a 70.000 „ „

Mert ott 4-szer a 60.000 „ „

Mert ott 3-szor a 30.000 „ „

Mert ott 5-ször a 25.000 „ „

Mert ott 10-szer a 20.000 „ „

nyerték és

Mert más gyűjtőde hasonló eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen a XIV-dik magyar kir. szab. osztálysorsjáték május 17. és 18-án megtartandó húzásához postautalványon vagy utánvét mellett

1/1 1/2 1/4 1/8 sorsjegyeket
12.— 6.— 3.— 1.50 koronáért rendelni

GAEDICKE A. bankházánál

Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtődéje BUDAPEST, Kossuth-Lajos-utca 11. sz.

Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az összegek postadíjmentes átutalhatása céljából kívánatra szívesen szolgálók.

Levágandó rendelőlevél.

GAEDICKE A. urnak BUDAPEST.

Szíveskedjék czimemre I. osztályu eredeti Magy. kir. szab. osztálysorsjegyet a hivatalos tervvel együtt küldeni.

Az ellenérték: korona utánvételezendő postautalványon küldöm

Pontos czim: { Név:
Állás:
Lakhely:
Utolsó posta:

A nem kívánt módoszat törlendő.